

Процес формування мовленнєвої компетентності сприяє розвитку наочно-образного мислення й елементів логічної побудови висловлювань. Для належного розвитку мовленнєвої компетентності означеної категорії дітей необхідними умовами є вміння використовувати мовленнєві навички для самостійного висловлювання власних думок, намірів, переживань, а також довільний і свідомий вибір варіантів поєднання мовленнєвих операцій (залежне від мети, ситуації та об'єкта передачі інформації).

Для дітей з особливими освітніми потребами мовленнєва компетентність – це вміння правильно підібрати стиль мови, форму висловлювання, використати найбільш ефективні мовні засоби. Мовні навички є стереотипними, механічними, а мовленнєва компетентність має творчий характер, оскільки умови спілкування не повторюються повною мірою, тобто щоразу доводиться заново підбирати потрібні мовленнєві засоби і формувати мовленнєві навички, що сприяє всебічному розвитку та комунікативній активності в освітньому процесі.

Розглядаючи мовленнєву компетентність як засіб, що супроводжує інші види освітньої діяльності, варто зазначити, що мовленнєві вміння і навички є частиною необхідної комунікативної активності в дітей з особливими освітніми потребами, а мовленнєва діяльність – специфічним засобом комунікації.

Висновки. Таким чином, розвиток мовленнєвої компетентності дітей з особливими освітніми потребами визначається кількістю інформації, отриманої в освітньому процесі, як-от: обсягом знань, доступністю, проблемністю, актуальністю, здатністю використовувати набуті вміння та навички у процесі комунікативної активності.

Мовленнєва компетентність може бути елементарною під час спілкування в грі або більш складною – у ході обміну знаннями, розкриття причин певного явища, відстоювання власної думки, що є важливою складовою психологічної адаптації та сприяє забезпеченню безперервного процесу комунікації дітей з особливими освітніми потребами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вікові можливості засвоєння знань (молодші класи школи) / за ред. Д. Б. Ельконіна, В. В. Давидова. – Москва, 1996. – С. 199–200.
2. Выготский Л. С. Собрание сочинений : в 6 т. Т. 3. Проблемы развития психики / Л. С. Выготский. – М. : Педагогика, 2002. – 504 с.
3. Гальперін П. Я. Актуальні проблеми вікової психології / П. Я. Гальперін, А. В. Запорожець, С. Н. Карпова. – Москва, 1998. – 118 с.
4. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання. Навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. – Київ : Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. – 273 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
5. Лорман Т. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі : практичний посібник / Т. Лорман, Дж. Десплер, Д. Харві ; пер. з англ. – Київ : СПД-ФО Парашин І., 2010. – 296 с.
6. Максименко С. Д. Навчання та особистісний розвиток: проблеми розвиваючого навчання / С. Д. Максименко, Г. В. Данченко, Т. Д. Щербан. – К., 2017. – С. 294–300.

Дата надходження до редакції: 17.01.2010 р.

УДК 316.628:37.091-044.372

DOI: 10.37026/2520-6427-2020-101-1-50-54

Людмила СМОЛЬСЬКА,
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри медико-психологічних дисциплін
Навчально-наукового інституту охорони здоров'я
Національного університету водного господарства
та природокористування, м. Рівне

МОТИВАЦІЯ ЗДОРОВ'ЯТВОРЧОСТІ ПЕДАГОГІВ У РЕАЛІЯХ СУЧАСНОСТІ

У статті доведено, що провайдерами здоров'ятворчості на сучасному етапі розвитку освіти мають стати педагоги, а системне навчання лідерству для здорового способу життя необхідно здійснювати засобами підвищення педагогічної кваліфікації, використовуючи відповідні матеріали. На основі теоретичного аналізу, практичного досвіду та креативного синтезу зроблено спробу дати визначення поняттю здоров'ятворчості та її мотивації

як метакогнітивного процесу; запропоновано структуру цієї мотивації та означено її складові; розроблено стимульні матеріали для слухачів курсів підвищення кваліфікації, що мають сприяти оволодінню прийомми мотивації здоров'ятворчості.

Ключові слова: здоров'я, якість життя, здоров'ятворчість, мотивація вчителів, самомотивація, стратегія, цінності, стиль життя, метакогнітивний процес, курси підвищення педагогічної кваліфікації.

В статті доказано, що провайдерами здоров'ятворчества на сучасному етапі розвитку освіти повинні стати педагоги, а системне навчання лідерству для здорового образу життя необхідно здійснювати за допомогою підвищення педагогічної кваліфікації, використовуючи відповідні матеріали. На основі теоретичного аналізу, практичного досвіду та креативного синтезу зроблено спробу дати визначення поняттю здоров'ятворчества та його мотивації як метакогнітивних процесів; запропоновано структуру цієї мотивації та визначено її складові частини; розроблено стимулюючі матеріали для слухачів курсів підвищення кваліфікації, які повинні сприяти оволодінню методами мотивації здоров'ятворчості.

Ключові слова: здоров'я, якість життя, здоров'ятворчество, мотивація учителів, самомотивація, стратегія, цінності, стиль життя, метакогнітивний процес, курси підвищення педагогічної кваліфікації.

The article is devoted to motivation for teachers' health-creativity in challenging conditions. One of the most important life quality values is wellness which is mostly associated with intensive human motivation for continuous creation of inner and outer healthy space. In the conditions of modern challenges there is difference between European cultures if to consider the index of Life Quality Rating in which Ukraine sets 65 position from 77. While most people know how essential healthy physical and mental habits combining with appropriate psychological attitudes are good for personal and social wellness, there is lack of integral professional approach in our society to make and support motivation for healthcreation in educational environment. Health is maintained mostly not by information or medical care, but rather through the efforts and intelligent lifestyle choices of the individual and society. The definition of health as person's ability to manage physical, psychical and social problems is considered here as basic and functional one.

Here is an attempt to identify the notion «healthcreation» in connection with person's motivation which is marked as meta cognitive process. The author gives a structure of the motivation which contains special components. The aim of the article is to find out the essence of motivation for healthcreation and to search for appropriate educational conditions. Teachers are providers of cultural values and it is their mission to be healthy leaders whatever subjects they teach. Educators admit: they don't devote themselves to systematical making progress in their health and wellness. On the one hand they agree that unhappy, exhausted teachers with their lack of energy are opposite to natural inspiring examples for children. On the other hand they need some directing help to master the integrating will and spontaneity in wholeness as strategy for stepping out from inertia and shifting to fresh and active life. Selfmotivation and making healthcreative learning community in school are two other parts of this strategy.

Here is exposed some incentive materials which had been worked out for teachers who passed through regular postgraduate pedagogical courses. It was and now continue to be supposed that these materials as well as some future ones should promote motivation for healthcreativity in teachers' professional and personal areas. The study is rather stepping on the way and needs further research.

Key words: health, life quality, healthcreativity, teachers' motivation, selfmotivation, strategy, values, life style, meta cognitive process, regular postgraduate pedagogical courses.

Постановка проблеми. Курс України на євроінтеграцію передбачає пізнання західноєвропейських цінностей та ініціювання системних підходів щодо їх утілення в нашому суспільстві. За показниками 2019 року, в рейтингу індексу якості життя наша країна знаходиться на 65-у місці із 77-и. Для порівняння: Швеція – на десятому, а Фінляндія – на третьому [20].

Однією з найважливіших людських цінностей, що асоціюються з якісним життям, є здоров'я. Сучасність кидає нові виклики всім, однак реакція та наслідки є відмінними не лише в різних культурах, а і в різних людей. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) випускає щорічні бюлетені та журнали, які аналізують людські ресурси в порівняльних таблицях. Міжнародна організація «Наука про здоров'я онлайн» пропонує різноманітні дослідницькі матеріали та підходи щодо попередження та подолання руйнівних для здоров'я факторів [14]. Серед останніх особливе місце посідають екзистенційно-психологічні, що проявляються у стресовості, ізольованості, розірваності між минулим і теперішнім; у страхах перед майбутнім, віртуалізації життя, прокрастинації, недовірі. Сьогодні небезпека в різних формах свого виявлення (насильство, залежності, самогубство, хвороби) неабияк хвилює ВООЗ та держави, що турбуються про своїх громадян. Критичний погляд на статистику в Україні свідчить не лише про біль окремих людей, а й глобальну державну проблему.

Попри загально визнану важливість, прийнятність та вигоду здоров'я як комплексного стилю життя, що започатковується в сім'ї та школі, в українському суспільстві бракує системного професійного підходу до формування мотивації здоров'ятворчості.

Метою статті є з'ясування сутності мотивації здоров'ятворчості та освітніх умов її формування в педагогів як провайдерів культурних цінностей.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. ВООЗ визначає здоров'я не лише як відсутність хвороб, а й стан повного фізичного, психічного й соціального благополуччя [6]. Ще одне визначення більш коректно розкриває дане поняття: здоров'я – це здатність людини адаптуватися та керувати фізичними, психічними й соціальними проблемами впродовж усього життя [6].

Слово «здоров'ятворчість» увійшло до науково-практичного лексикону нещодавно. До цього вживався термін «здоров'язбереження», який поступово втрачає свою актуальність, оскільки, по-перше, не відповідає логіці діалектики (ніщо не може бути незмінним, тобто збереженим); по-друге, акцентує на профілактиці хвороб, а не систематичному творенні інтегрального тілесно-психологічного блага, яке поділяється між людьми і не належить одній персоні. Так, С. Дмитрієв розглядає здоров'ятворчість як єдність трьох складових: духовної (розширений інтелект і діяльнісно організована свідомість), фізичної (самоактуалізація та реалізація функціонально-діяльнісного потенціалу) і соціальної (активна життєтворчість та багатофакторна адаптація до освітньо-навчального середовища). У цій єдності – не лише знання про свої можливості, а й уміння ними користуватися та реалізувати раніше нерозкриті власні резерви. Автор пропонує відмовитись від обговорення активності функціональних систем організму як біологічного «субстрату» та натомість звертатись до діяльності людини в умовах мінливого предметного середовища.

Зміст практичного педагогічного підходу до здоров'ятворчості він доповнює естетичною категорією «прекрасне» через інтегральний вплив рухів, пластики тіла, музики, звертання до образів природи та мистецтва. Тут важливим є довірливий контакт педагога з вихованцями задля передачі їм духовних цінностей здоров'я і краси [5].

Професійній педагогічній мотивації присвятила свої праці значна кількість вітчизняних учених. Так, О. Бондарчук досліджувала психологічну специфіку мотивації підвищення професіоналізму освітніх управлінців та її вплив на середовище [2]. О. Гресь встановлює, що для досягнення успіху закладу освіти керівник має створити таку систему, в якій у працівників формується б мотивація досягнення цілей організації [4]. Л. Калініна, Л. Карамушка, Т. Сорочан та Р. Шиян уважають, що мотивація працівників повинна містити: систематичний моніторинг ефективності праці; матеріальні та нематеріальні методи стимулювання; адресну спрямованість; гнучкість щодо критеріїв з огляду на досвід, вік, стать, індивідуальні особливості; прозорість та динамічність стимулювання [7]. Водночас В. Розанова наполягає, що для успішної мотивації потрібно враховувати сталі та динамічні фактори: загальні потреби працівників, їхні індивідуальні особливості, цілі, прагнення [1]. При цьому слід приділяти увагу міжособистісним взаєминам в організації; заохочувати сумлінне ставлення до роботи, а для цього необхідно бути керівником доброзичливим, толерантним та таким, що поважає своїх підлеглих.

Проаналізувавши сучасні теорії на основі успішного світового науково-практичного досвіду, В. Брич та М. Корман пропонують системний підхід до управління мотивацією за таким принципом: керівнику слід усвідомлювати модель основного процесу в складових «потреба – мета – дія – досвід – очікування» [3]. І. Редько та А. Панченко дослідили, що більшість педагогів мають внутрішню мотивацію професійного самоздійснення. Їм притаманне прагнення не лише до підвищення результативності своєї педагогічної діяльності, саморозвитку та самореалізації, а й бажання бути причетними до успіху закладу освіти загалом [9].

Зважаючи на вітчизняні дослідження, можемо стверджувати, що мотивація в закладі освіти більшою мірою розглядається як підструктура діяльності, що організується, контролюється та стимулюється керівником. Західні науковці вбачають необхідність у міждисциплінарних інтегруючих дослідженнях мотивації [11]. Ці мультидисциплінарні підходи, що отримали назву *Motivation Science*, стали вже окремою науковою галуззю [15].

У статті 3 Конституції України задекларовано найбільші соціальні цінності: життя, здоров'я, честь і гідність людини. Відстоювати означені цінності покликани: державні інституції, громади, спільноти; кожен професіонал, що причетний до виховання дітей та молоді та сприяє неперервній освіті впродовж життя.

Виклад основного матеріалу. У процесі бесід нами було встановлено, що педагоги не завжди дбають про власне здоров'я і психологічне благополуччя. При цьому вони погоджуються із твердженням, що незадоволений, перевтомлений та не зовсім здоровий учитель – поганий зразок для вихованців. Психологічний науковий напрям та соціально-психологічні дослідження доводять, що більшість стійких негативізмів, які призводять до нездатності розвиватися, відновлюватися та долати життєві труднощі,

походять від спотвореного ставлення людини до себе, до інших істот та до світу. Закладаються ці ставлення ще в дитинстві негативними оціночними судженнями дорослих, їх невдоволеннями, тиском або байдужістю. Однак сьогодні все змінюється, і людина може зростати завдяки різноманітності вибору можливостей, які донедавна не існували.

Так, ідеали гуманізму, спроектовані на ставлення до дитини як до самобутньої цінності, почали прокладати собі дорогу в країнах Західної Європи лише після Другої світової війни. Важливу роль у цьому відіграла Швеція. На прикладі цієї країни, в якій серед інших європейських держав – найнижчий показник самогубств, та на контрастних зразках інших окремих країн згідно з відповідним рейтингом можна переконатися, що не коефіцієнт якості життя, розрахований за сукупними офіційними показниками (доходи, медобслуговування тощо), впливає на рівень стресостійкості та життєстійкості людей, а насамперед прищеплені культурні цінності.

Можемо зробити припущення, що в умовах викидів освітня система повинна сприяти формуванню в кожного учасника освітнього простору мотивації здоров'ятворчості впродовж життя, і лідерська роль у цьому належить саме шкільним учителям.

Як свідчать педагоги, що проходили курси підвищення кваліфікації у Рівненському ОШПО у 2019 році, більшість із них не почуваються здоровими, систематично не займаються зміцненням ресурсів тіла та психіки через переваження й відсутність стійкої мотивації. У ході бесід було виявлено, що нинішня ситуація ускладнюється тим, що песимістичні настрої та пасивність збільшуються в міру того, як теми несправедливості, катастроф, страждань та передчасних смертей усе більше обговорюються в міжперсональній комунікації та медіа.

Слухачі курсів погоджуються з думкою про те, що *соціально-психологічне оздоровлення* в країні має стартувати з парадигмальних змін в освіті. У стратегії, спрямованій на покращення, не має переважати аналітика негативних фактів та констатування глобальних негараздів. Натомість потрібен принципово новий стиль – *прагматично-оптимістичний*. Педагоги вважають, що перший крок у цьому напрямі вже зроблено завдяки сформульованому Новою українською школою (НУШ) ціннісним пріоритетам: дитиноцентризму; особистісної, діяльнісної, компетентнісної зорієнтованості; партнерства, інтегрованості; саморозвитку, саморегуляції й наскрізного виховання самостійності; безпеки освітнього середовища; академічної свободи та ін. Задекларовано необхідність упровадження здоров'язберігаючих та здоров'ятворчих технологій у школі. Багато корисного можна знайти педагогам і в «Пораднику для вчителя» [8]. Однак педагогів-курсантів найбільше цікавить те, яким чином усе це з міністерських текстів перенести в «живу» щоденну практику.

На нашу думку, ключовим інструментальним пунктом у Концепції «Нова українська школа» є «вмотивований учитель», який опановує *стратегію самомотивації* та вчить цьому учнів.

Самотивація може бути визначена як система свідомого використання суб'єктом внутрішніх та зовнішніх стимулів для ефективно залученості в діяльність на всіх її етапах. *Структура самомотивації*: емоційне бажання суб'єкта, розуміння ним сенсу дій заради покращення, креативне використання стимулюючих прийомів.

Мотиваційна імпульсивність характеризується спонтанними емоційними коливаннями – від спалахів до згасання. Бажання продовжувати діяльність зникає – суб'єкт або припиняє дії або змушує себе виконувати справу без задоволення. Плата за таку довільність – втома та «втрата смаку» до справи. Спонтанність, навпаки, дає відчуття свободи, позбавляє зайвого напруження; сприяє креативності, яка водночас є обставиною вироблення нейронами гормонів-енергоносіїв, що стимулюють психіку.

До цього йшлося про мотивацію як *довільну стратегію*. Водночас самомотивація як *метакогнітивний процес*, на відміну від самопримусу, є витонченою, ситуативно відповідною інтелектуальною грою спонтанного та довільного в поточному досвіді суб'єкта.

В англійському бізнес-словнику зазначається: мотивація є результатом взаємодії свідомості та підсвідомості, що реалізується завдяки таким факторам: 1) інтенсивність бажання чи потреби; 2) ціннісна привабливість мети; 3) очікування індивіда та його соціального оточення [12]. Дане твердження не пояснює, як саме створювати мотивацію та підтримувати її в практичній активності аж до досягнення результату за умов, якщо бажання є недостатньо вираженим, привабливість мети – сумнівна, а очікування – амбівалентні.

Очевидно в самомотивації важливу роль відіграють не так очікування, як свідоме їх моделювання, наприклад, через уяву результату та процесу або через вибір ролі та тригерів. Моделюються ставлення, спрямовані на себе, на свої дії, на уявне або реальне оточення. При цьому є усвідомлення *смыслу* цих дій як внеску в покращення свого ресурсу для світу.

Викладена сутність самомотивації, її структурно-динамічні особливості вказують на шляхи формування та способи використання різних прийомів її активізації, зокрема в здоров'ятворчості педагога.

Нижче розглянемо деякі **стимульні матеріали для мотивуючого тренінгу**.

Метою тренінгових завдань є сприяння професійному розвитку педагогів, зокрема їхній мотивації здоров'ятворчості.

Завдання 1. Авторська формуюча анкета «Ставлення до освітньої реформи та самомотивація змін освітян».

Інструкція: прочитайте запитання та варіанти відповідей, зазначте свій вибір.

1. Чи вірите ви у можливість реалізації якісної освітньої реформи в нашій країні?

- А) так;
- Б) ні;
- В) не знаю.

2. Що, на вашу думку, заважає здійсненню якісної освітньої реформи?

- А) відсутність ключової ідеї та розуміння, як вона працюватиме на позитивну перспективу;
- Б) інертність та енергетична ослабленість педагогів через втому, стреси, брак часу;
- В) брак конкретних зразків для наслідування та якісних навчальних матеріалів.

3. Що, на вашу думку, найчастіше може заважати людині у здоров'ятворчості?

- А) брак енергії та навичок самомотивації;
- Б) інші люди, зокрема їхня пасивність та недоброчливість;
- В) брак часу та матеріальних ресурсів.

4. Яке вміння або якість, на вашу думку, допомогло б педагогам розвиватися професійно та отримувати більше задоволення від життя?

- А) раціональна організованість;
- Б) емоційне самоналаштування;
- В) любов до всього живого.

Спочатку кожен окремо дає власну відповідь. Після цього курсанти об'єднуються в групи (по шість осіб) та звіряють свої результати. Далі, аби знайти спільний груповий варіант і бути готовим його пояснити, проводиться обговорення. Будь-який учасник групи має право висловити власну думку, якщо він не погоджується із загальним груповим рішенням. Кожна група висловлюється за всіма вказаними пунктами.

На наступному етапі курсанти запрошуються до складання індивідуальних пропозицій щодо реалізації освітньої реформи. Із цією метою можна скористатися анкетною та висновками, зробленими в попередньому завданні. Після цього створюються нові за складом групи, в яких учасники розробляють програмні ефективного впровадження в освіту здоров'ятворчості як життєвого стилю; усе це оформлюється на великих аркушах та вивіщується для самостійного ознайомлення. Модератор проводить обговорення та підбиття підсумків щодо мотивації здоров'ятворчості як складової професійного розвитку присутніх.

Завдання 2. Авторська вправа «Порівняння інновацій з власними реаліями».

Інструкція: ознайомтеся з поданою інформацією та дізнайтеся про особливий підхід в освіті та суспільстві щодо профілактики антисоціальних явищ. Дайте відповіді на поставлені нижче запитання:

«У Швеції діє декілька програм із попередження саморуйнівної поведінки серед дітей та молоді. Однією з них є *Good Behavior Game (Höjaspelet)* (дослівно – *гра «Хороша поведінка»*) [10]. Це гра, спрямована на молодших школярів. Її мета – не так попередити нанесення дітьми собі шкоди, як мотивувати до чуйної, здоров'ятворчої поведінки, заохочувати позитивні довірливі стосунки між учнями та вчителями. Це одна програма – *Youth Aware of Mental Health (YAM)* («Молодь знає про психічне здоров'я») – призначена для школярів віком 14–16 років. Вона містить інтерактивні вправи, що передбачають розвиток емоційного інтелекту, здатність вирішувати проблеми, дбати про психічне здоров'я, підтримувати себе та інших у складних життєвих обставинах» [10].

- Чи зацікавлене українське суспільство в таких освітніх підходах? Об'єднайтеся в пари та запишіть покрокові ідеї щодо створення системної мотивації здоров'ятворчості в дитячих колективах та молодіжному середовищі.

- Об'єднайтеся в групи по три пари учасників та обговоріть основні ідеї.

Завдання 3. Авторська вправа «Змішані поради».

Інструкція: прочитайте поради для педагогів. На основі означених порад складіть власний структурований, дещо коротший перелік правил. Запропонуйте колегам варіанти тригерів для систематичного використання правил здоров'ятворчості.

Текст із порадами: «Любіть своє тіло. Будьте уважними до його сигналів: це допоможе своєчасно помітити негаразди та вдатися до свідомого покращення. Коли вас щось тривожить – слухайте власне тіло, адже воно є індикатором психологічних проблем. Вирішуйте проблеми із творчою організацією тіла. Припиніть шукати в роботі щастя або порятунку від особистих неподоланих труднощів. Знаходьте час не лише для роботи, а й для особистого життя. Припиніть жити чужими проблемами – живіть своїми завданнями та натхненням. Думайте та працюйте не замість людей, а разом із ними. Якщо вам дуже хочеться комусь допомогти або зробити за нього роботу, запитайте себе, чи не час допомогти собі?»

Плануйте свій день із задоволенням за принципом «відкритого сценарію», де є місце для турботи про тіло. Беріть «тайм-аути» в діяльності – це додає смаку до життя. Пізнавайте на практиці свої можливості ставати кращими, молодшими, здоровішими, веселішими. Відмовтеся від думки, що у вас щось не вийде – просто починайте робити і процес сам себе поведе. Розправляйте плечі, вирівнюйте поставу та усміхайтеся. Робіть фізичні вправи не менше 30 хвилин на день. Умійте сказати «ні» спокусам та не переважуйте своє тіло їжею і сидінням перед монітором – займіться більш благородною справою. Харчуйтеся усвідомлено».

- Подумайте, як мотивувати себе на кожну згадану у вашому списку поведінку? Об'єднайтеся в групи по шість осіб. Упродовж п'яти хвилин обговоріть складені вами правила. Після цього протягом десяти хвилин сформуєте спільний план способів нагадування та використання правил для індивідуальної та групової мотивації здоров'ятворчості в освітньому середовищі.

Після представлення роботи кожною групою за регламентом модератор організовує зворотний зв'язок щодо прогнозованих змін у мотивації здоров'ятворчості та професійного вдосконалення присутніх на занятті педагогів. Таким чином, результатом проведених тренінгів стала підвищена мотивація курсантів займатися власним здоров'ям у вільний час, а також залучати до ініціювання творчих інтегрованих проєктів не лише учнів, їхніх батьків, а й інших членів громади. При цьому педагоги висловили бажання якомога більше дізнатися про досвід упровадження у Швеції програм, які навчають дітей та молодь долати психологічні труднощі та акцентувати на позитивних підходах у самокомунікації та взаємокомунікації.

Висновки. Отже, на основі теоретичного аналізу, практичного досвіду та креативного синтезу інформації нами було зроблено спробу дати визначення здоров'ятворчості та її мотивації як метакогнітивного процесу; запропоновано структуру мотивації та означено її складові; розроблено стимульні матеріали для курсантів підвищення педагогічної кваліфікації, що сприятимуть оволодінню прийомими мотивації здоров'ятворчості. Перші проведені пробні тренінги продемонстрували свою ефективність щодо ситуативно створеного бажання педагогів змінюватися в напрямі здоров'ятворчості. Вони дали підставу проєктувати подальші розробки та дослідження, оскільки структурні стійкі впливи можливі лише за умов системно організованого навчання та у процесі налагодженої взаємної комунікації (велнес-супроводі – wellness coaching).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бакурадзе А. Б. Мотивация труда педагогов / А. Б. Бакурадзе. – М. : Сентябрь, 2005. – 192 с.
2. Бондарчук О. І. Когнітивне забезпечення взаємодії керівників освітніх організацій з довіллям як показник їх особистісного розвитку / О. І. Бондарчук // Післядипломна освіта в Україні. – 2016. – № 2. – С. 69–73.
3. Брич В. Я. Психологія управління : навчальний посіб. / В. Я. Брич, М. М. Корман. – К. : Кондор, 2013. – 384 с.
4. Гресь О. В. Здоров'язберігаюча діяльність керівників загальноосвітніх навчальних закладів як психолого-педагогічна проблема / О. В. Гресь // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 12. – С. 31–34.
5. Дмитриев С. В. Эстетотерапия, артпластика, методы здоровьестроительства и межличностного

взаимодействия в сфере адаптивной физической культуры / С. В. Дмитриев // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія «Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт». – 2014. – Вип. 118 (3). – С. 102–104. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuPN_2014_118%283%29__27 (дата звернення: 03.01.2020).

6. Здоров'я. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Здоров'я> (дата звернення: 03.01.2020).

7. Освітній менеджмент в умовах змін : навч. посіб. / Л. Калініна, Л. Карамушка, Т. Сорочан, Р. Шиян ; за заг. ред. В. Олійника, Н. Протасової ; НАПН України, Ін-т менеджменту освіти НАПН України, Луган. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Луганськ : В. С. Резніков, 2011. – 306 с.

8. Порадник для вчителя. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf> (дата звернення: 03.01.2020).

9. Редько І. С. Дослідження мотиваційних джерел педагогічних працівників як чинника успіху загальноосвітнього навчального закладу / І. С. Редько, А. Г. Панченко // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2015. – № 3/4 (48/49). – С. 29–33.

10. Самоубийства в Швеції. URL: https://ru.wikipedia.org/Самоубийства_в_Швеції (дата звернення: 03.01.2020).

11. Braver T. S. Mechanisms of motivation-cognition interaction: Challenges and opportunities / T. S. Braver, M. K. Krug, K. S. Chiew etc. // Cognitive, Affective & Behavioral Neuroscience. – 2014. – № 14. – P. 443–472.

12. Business vocabulary. URL: <http://www.businessdictionary.com/definition/self-motivation.html> (дата звернення: 03.01.2020).

13. Dweck C. S. Motivational process affects learning / C. S. Dweck // American Psychologist. – 1986. – № 41. – P. 1010–1018.

14. Health Science Online. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Health_Sciences_Online (дата звернення: 03.01.2020).

15. Kruglanski A. Motivation science / A. Kruglanski, M. Chernikova, & C. Kopetz ; In R. Scott & S. Kosslyn (Eds.) // Emerging trends in the social and behavioral sciences. – New York : Wiley, 2015.

16. Kruglanski A. W. On motivational readiness / A. W. Kruglanski, M. Chernikova, E. Rosensweig, C. Kopetz // Psychological Review. – 2014. – № 121. – P. 367–388.

17. Murayama K. Achievement motivation and memory: Achievement goals differentially influence immediate and delayed remember-know recognition memory / K. Murayama, & A. J. Elliot // Personality and Social Psychology Bulletin. – 2011. – № 37 (10). – P. 1339–1348.

18. Murayama K. Predicting long-term growth in students' mathematics achievement: The unique contributions of motivation and cognitive strategies / K. Murayama, R. Pekrun, S. Lichtenfeld, & Vom Hofe R. // Child Development. – 2013. – № 84 (4). – P. 1475–1490.

19. Nicholls J. G. Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance / J. G. Nicholls // Psychological Review. – 1984. – № 91. – P. 328–346.

20. Quality of Life Index for Country 2019 Mid-Year. URL: https://www.numbeo.com/quality-of-life/rankings_by_country.jsp (дата звернення: 03.01.2020).

21. Richard Ryan. The Oxford Handbook of Human Motivation / Ryan Richard // Oxford University Press. – 2019. – 560 p.

Дата надходження до редакції: 12.01.2020 р.